Kiesraad

GEMEENTERAADSVERKIEZING 2026

Schorsen zitting stembureau

Dit is een instructie voor de schorsing van de zitting op het stembureau.
De voorzitter van het stembureau schorst de zitting als de voortgang van de zitting onmogelijk wordt gemaakt. Dit kan zijn door omstandigheden in of bij het stemlokaal (artikel J 38 van de Kieswet).

In deze instructie maken we onderscheid tussen schorsen tijdens de stemming en schorsen tijdens de stemopneming (telling). Schorsen van de zitting is het uiterste middel voor uitzonderlijke situaties. Schorsen gebeurt dus niet lichtvaardig.

Let op! Voordat de voorzitter overgaat tot schorsing van de stemming of telling neemt hij altijd eerst contact op met de gemeentelijke verkiezingsorganisatie. In overleg wordt bepaald of schorsing nodig is en welke stappen moeten worden ondernomen.

Schorsen tijdens de stemming

Als er tijdens de stemming een situatie ontstaat, waardoor het niet meer mogelijk is de zitting van het stembureau voort te zetten, kan de voorzitter de zitting schorsen. Denk bijvoorbeeld aan brand in of bij het stemlokaal. Of verstoring van de orde in het stemlokaal. In het geval van een acute veiligheidssituatie staat de veiligheid van stembureauleden en andere aanwezigen uiteraard voorop. De voorzitter of één van de andere leden belt indien nodig het alarmnummer: 112. Indien mogelijk overlegt de voorzitter met de verkiezings-organisatie welke stappen van de schorsing moeten/kunnen worden doorlopen. Stel de stembescheiden (de stembiljetten, stempassen en volmachtbewijzen) als dat mogelijk is veilig.

Hoe wordt de stemming geschorst?

1. De voorzitter meldt de schorsing van de stemming aan het publiek. Noteer eventuele bezwaren van aanwezige kiezers in het proces-verbaal.
2. Sluit de stembus en verzegel deze. Stop de sleutel waarmee de stembus is afgesloten in een envelop en verzegel deze.
3. Doe de stempassen en volmachtbewijzen in afzonderlijke pakken en verzegel deze. Doe ook de onbruikbaar gemaakte stempassen en volmacht-bewijzen, de onbruikbaar gemaakte stembiljetten, de niet gebruikte stembiljetten en het uittreksel van ongeldige stempassen in aparte pakken en verzegel deze.
4. Maak bij het kopje 'Bijzonderheden' in het proces-verbaal een aantekening van de schorsing. Schrijf daarbij de reden van de schorsing en het tijdstip op. Noteer ook de aanwezigheid van de stembureauleden in het proces-verbaal. Zet geen handtekeningen, dat gebeurt pas na afronding van de stemopneming door de dan aanwezige stembureauleden.
5. Breng de stembus, de verzegelde pakken, de verzegelde envelop en het niet-ondertekende proces-verbaal naar de gemeente. Dit gaat volgens de geldende regels van vervoer en beveiligde opslag. Als de stemming waarschijnlijk dezelfde dag op dezelfde locatie hervat wordt, kunnen de spullen (beveiligd) op de locatie opgeslagen worden. Laat de spullen nooit onbeheerd achter.
6. De voorzitter van het stembureau plakt een mededeling over de schorsing op de deur van het stemlokaal. Vermeld daarbij ook het dichtstbijzijnde stemlokaal waar kiezers naartoe kunnen.

Op de gemeentelijke website wordt de schorsing van de zitting van het stembureau bekend gemaakt. Informeer de Kiesraad via het Informatiepunt over de schorsing van het stembureau.

Hervatten van de stemming na schorsing

Als dat mogelijk is, besluit de burgemeester (in de praktijk de gemeentelijke verkiezingsorganisatie) de stemming te hervatten. Vermeld op de website van de gemeente waar en wanneer de stemming wordt hervat.

1. Het tijdstip en de locatie van de te hervatten zitting wordt op de deur van het stemlokaal bevestigd.
2. Het stembureau opent de verzegelde pakken met stempassen, volmachtbewijzen, onbruikbaar gemaakte stempassen en volmachtbewijzen, onbruikbaar gemaakte stembiljetten en niet gebruikte stembiljetten. Ook opent het de verzegelde enveloppe met daarin de sleutel van de stembus.
3. Voor de hervatte zitting wordt een andere stembus gebruikt.
4. De hervatte stemming duurt tot 21.00 uur. Het stembureau start dan met de stemopneming (telling) zoals gebruikelijk.

Schorsen tijdens de stemopneming (telling)

Ook tijdens de stemopneming kan een situatie ontstaan waardoor het niet meer mogelijk is de zitting van het stembureau voort te zetten. De voorzitter kan de zitting dan schorsen. Denk bijvoorbeeld aan brand in of rond het stemlokaal. Of wanneer de stembureauleden en tellers zo moe zijn dat het niet verantwoord is om door te gaan met de stemopneming. Er zijn 2 situaties: schorsing als de stembus nog niet is geopend en schorsing nadat de stembus is geopend. In het geval van een acute veiligheidssituatie staat de veiligheid van stembureauleden en andere aanwezigen uiteraard voorop. De voorzitter of één van de andere leden belt indien nodig het alarmnummer: 112. Indien mogelijk overlegt de voorzitter met de verkiezingsorganisatie welke stappen van de schorsing moeten/kunnen worden doorlopen. Stel de stembescheiden (de stembiljetten, stempassen en volmachtbewijzen) als dat mogelijk is veilig.

Hoe wordt de telling geschorst?

1. De voorzitter meldt de schorsing aan het publiek. Noteer eventuele bezwaren van aanwezige kiezers in het proces-verbaal.
2. Doe de stempassen en volmachtbewijzen in afzonderlijke pakken en verzegel deze. Doe ook de onbruikbaar gemaakte stempassen en volmacht-bewijzen, de onbruikbaar gemaakte stembiljetten, de niet gebruikte stembiljetten en het uittreksel van ongeldige stempassen in aparte pakken en verzegel deze.
3. Stop de stembiljetten in de stembus, liefst gesorteerd op lijst/kandidaat voor zover dat al gedaan is. Dat maakt het tellen de volgende dag makkelijker. Is de stembus nog niet opengemaakt? Dan kan deze stap worden overgeslagen.
4. Sluit de stembus en verzegel deze. Stop de sleutel waarmee de stembus is afgesloten in een envelop en verzegel deze.
5. Maak bij het kopje 'Bijzonderheden' in het proces-verbaal een aantekening van de schorsing. Schrijf daarbij de reden van de schorsing en het tijdstip op. Noteer ook de aanwezigheid van de stembureau-leden in het proces-verbaal. Zet geen handtekeningen, dat gebeurt pas na afronding van de stemopneming door de dan aanwezige stembureauleden.
6. Breng de stembus, de verzegelde pakken, de verzegelde envelop en het niet-ondertekende proces-verbaal naar de gemeente. Dit gaat volgens de geldende regels van vervoer en beveiligde opslag. Als de telling waarschijnlijk dezelfde avond op dezelfde locatie hervat kan worden, kunnen de spullen (beveiligd) op de locatie opgeslagen worden. Laat de spullen nooit onbeheerd achter.
7. De voorzitter van het stembureau plakt een mededeling over de schorsing op de deur van het stemlokaal.

Op de gemeentelijke website wordt de schorsing van de zitting van het stembureau bekend gemaakt. Informeer de Kiesraad via het Informatiepunt over de schorsing van het stembureau.

Hervatten van stemopneming na schorsing

Vermeld op de website van de gemeente waar en wanneer de stemopneming wordt hervat. Dit kan dezelfde avond zijn op een andere locatie, of, afhankelijk van de reden van schorsing, mogelijk ook op dezelfde locatie. Het is ook mogelijk om de telling de volgende dag te hervatten op een andere locatie, bijvoorbeeld op de locatie waar het gemeentelijk stembureau werkzaamheden uitvoert.

De telling wordt voortgezet door het stembureau. Ook als besloten wordt de telling de volgende dag te hervatten. Het gemeentelijk stembureau kan deze taak niet overnemen. Voor het hervatten van de telling kunnen nieuwe stembureauleden worden benoemd.

1. Het tijdstip en de locatie van de te hervatten zitting wordt op de deur van het stemlokaal bevestigd.
2. De voorzitter van het stembureau heropent de geschorste zitting.
3. Open de verzegelde envelop waar de sleutel van de stembus in zit. Open daarmee de stembus en ga aan de slag met de stemopneming.
4. Was de stembus vóór de schorsing nog niet open gemaakt? Dan telt het stembureau eerst de aantallen geldige stempassen en volmachtbewijzen en stelt het stembureau het totaal aantal toegelaten kiezers vast. Vervolgens wordt gestart met het tellen van de stembiljetten.
   Was de stembus vóór de schorsing open gemaakt en was er al begonnen met de stemopneming? Dan wordt de stemopneming hervat. De stembiljetten moeten wél allemaal opnieuw worden geteld. Wel kan er gebruik worden gemaakt van de vorige dag al gesorteerde stembiljetten.
5. Rond de stemopneming af en vul de aantallen stemmen op lijsten in. Heeft de gemeente gekozen voor DSO? Dan worden ook de stemmen op kandidaten ingevuld. De (nieuwe) leden van het stembureau vullen in wanneer zij aanwezig waren en ondertekenen het proces-verbaal (van woensdag).
6. Het stembureau draagt het proces-verbaal en alle stembescheiden via de burgemeester (in de praktijk bij gemandateerde ambtenaar) over aan het gemeentelijk stembureau (GSB).

Aandachtspunten voor het GSB

Als de stemopneming de volgende dag wordt hervat, dan kan het voorkomen dat dit tegelijk plaatsvindt met de zitting van het gemeentelijk stembureau. Het gemeentelijk stembureau hoeft niet te wachten tot de telling bij alle stembureaus is afgerond. Het gemeentelijk stembureau kan dus gewoon starten met de werkzaamheden voor de andere stembureaus.

Het stembureau waarvan de stemopneming is geschorst, telt bij voorkeur op een andere locatie of in een andere ruimte dan het gemeentelijk stembureau. Op die manier zijn de verschillende stappen van de uitslagvaststelling voor iedereen duidelijk. Het is ook mogelijk om onderscheid te maken met linten of door de stembureauleden een ander kleur hesje of T-shirt te geven.

Als de telling van het stembureau (waarvan de stemopneming was geschorst) klaar is, draagt het stembureau de stembus en het proces-verbaal via de burgemeester over aan het gemeentelijk stembureau.

Meer informatie
Meer informatie over het organiseren van verkiezingen vind je op www.kiesraad.nl.

- E-mail: **informatiepunt@kiesraad.nl**
- Telefoonnummer: 070 426 73 29

Augustus 2025